അപസർപ്പണത്തിലെ പെൺനോട്ടങ്ങൾ:

ജിസ ജോസിന്റെ ഡാർക്ക് ഫാന്റസി മുൻനിർത്തി ഒരുവായന

ധ്യാന വി.

ഗവേഷക, തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ മലയാളസർവ്വകലാശാല, തിരൂർ

പ്രബന്ധസംഗ്രഹം

മലയാളജനപ്രിയസാഹിത്യത്തിൽ ആധുനികതക്ക് മുൻപും പിൻപും ജനപ്രീതി നിലനിർത്തിയ സാഹിത്യഗണമാണ് അപസർപ്പകസാഹിത്യം. അപസർപ്പകസാഹിത്യം സവിശേഷമായും, സമൂഹം പൊതുവിലും നിലനിർത്തിപ്പോരുന്ന പുരുഷമേൽക്കോയ്മക്കെതിരെ, നോവൽ എന്ന ആഖ്യാനരൂപം സ്വീകരിക്കുന്ന പ്രതിരോധമാർഗങ്ങൾ കണ്ടെത്തി വിലയിരുത്താനാണിവിടെ ശ്രമിക്കുന്നത്. ഘടനയിലും പ്രമേയത്തിലും നിലനില്ക്കുന്ന, പുരുഷമേൽക്കോയ്മയെ കണ്ടെടുക്കാനും അത് റദ്ദുചെയ്തുകൊണ്ട് ലിംഗപദവീപരമായ രാഷ്ട്രീയമുന്നേറ്റം നടത്താനുമുള്ള ശ്രമമാണ് ജിസ ജോസിന്റെ ഡാർക്ക് ഫാന്റസിയെന്ന നോവലെന്ന് ഈ പഠനം സ്ഥാപിക്കുന്നു.

താക്കോൽ വാക്കുകൾ: അപസർപ്പകസാഹിത്യം, ആൺനോട്ടം (Male Gaze), പ്രഥമാഖ്യാനങ്ങൾ (Premiere Narrative), ആന്തരികാഖ്യാനം, ഇരവാദം, ലിംഗപദവി

ആമുഖം

അറിവിനോടുള്ള മനുഷ്യന്റെ ആസക്തിയെയും, ജീവിവർഗമെന്നനിലയിൽ മനുഷ്യരിൽ നിലനിൽക്കുന്ന അടിസ്ഥാനവികാരമായ ഭയത്തെയും സമന്വിതഭാവത്തിൽ ഉൾക്കൊണ്ടുകൊണ്ടാണ് അപസർപ്പകസാഹിത്യം എന്ന സാഹിത്യജനുസ്സ് സ്വന്തം സാധ്യതകളെ കണ്ടെടുക്കുന്നത്. മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ, ജനപ്രിയസാഹിത്യത്തിന്റെ ശാഖകളിലൊന്നായാണ്

അപസർപ്പകസാഹിത്യത്തെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഒന്നോ അതിലധികമോ കുറ്റങ്ങളുടെ ചുരുൾനിവർത്തുക എന്ന ദൗത്യമാണ് അപസർപ്പകനോവലുകളിൽ നിറവേറുന്നത്. എഡ്ഗർ അലൻ പോ, ആർതർ കോനൻ ഡോയൽ, നഥാനിയൽ ഹാത്തോൺ തുടങ്ങിയ എഴുത്തുകാരുടെ അപസർപ്പകരചനകളുടെ സ്വഭാവം ആഗിരണം ചെയ്തുകൊണ്ടാണ് മലയാളത്തിൽ അപസർപ്പകനോവലുകൾ രൂപപ്പെട്ടത്. എങ്കിലും, 'മലയാളത്തിൽ കുറ്റാന്വേഷണസാഹിത്യം മന്ത്രവാദകഥകളും അധോലോകകഥകളും സയൻസ് ഫിക്ഷനുമായി വേർതിരിയുകയാണു ചെയ്തു'തെന്ന് രാജശ്രീ ആർ. നിരീക്ഷിക്കുന്നു. (രാജശ്രീ, ആർ. 2018: 22). അപ്പൻ തമ്പുരാന്റെ 'ഭാസ്കരമേനോൻ' ആണ് മലയാളത്തിലെ ആദ്യ അപസർപ്പകനോവലായി സാഹിത്യചരിത്രങ്ങൾ വിലയിരുത്തുന്നത്. പിന്നീട് ഈ മേഖലയിൽ നീലകണ്ഠൻ പരമാര, കോട്ടയം പുഷ്പനാഥ്, ബാറ്റൺ ബോസ്, തോമസ് ടി. അമ്പാട്ട് തുടങ്ങിയവർ ശ്രദ്ധേയമായ സംഭാവനകൾ നൽകി. ആനുകാലിക പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾക്ക് വമ്പിച്ച പ്രചാരംകിട്ടിയ ഇരുപതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ രണ്ടാംപകുതിയാണ് അപസർപ്പകസാഹിത്യത്തിന്റെ സുവർണകാലം. ഇടക്കാലത്തെ ശക്തിക്ഷയത്തിനുശേഷം അപസർപ്പകസാഹിത്യം ഇപ്പോൾ തിരിച്ചുവരവ് നടത്തുന്നുവെന്ന് വിലയിരുത്തപ്പെടുന്നു. ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളുടെ സ്വാധീനത്തിന്റെ ഫലമായി ജനങ്ങളിൽ രൂപപ്പെട്ട കാഴ്ചാസംസ്കാരം ഈ തിരിച്ചുവരവിനുപിന്നിലെ പ്രധാനകാരണമാണ്. സിനിമകൾ വിശേഷിച്ചും ഡിറ്റക്റ്റീവ്-ക്രൈം ത്രില്ലർ ഴാനറിലുള്ള സിനിമകൾ നൽകിയ ദൃശ്യാനുഭൂതി ജനങ്ങൾക്ക് അപസർപ്പകസാഹിത്യത്തോട് അഭിരുചി വളർത്താൻ പ്രേരകമായെന്നുവേണം മനസ്സിലാക്കാൻ. പുതുകാല അപസർപ്പകനോവലുകളിൽ പരാമൃഷ്ടമാവുന്ന സിനിമകൾ, നോവലുകളുടെ ദൃശ്യാത്മകത എന്നിവയിൽ നിന്ന് ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തിയ കാഴ്ചാസംസ്കാരത്തിന്റെ സ്വാധീനം വ്യക്തമാകുന്നു. അൻവർ അബ്ദുള്ള, ലാജോ ജോസ്, ശ്രീപാർവ്വതി, ശിവൻ എടമന, ജിസ ജോസ് എന്നിവർ അപസർപ്പകസാഹിത്യത്തിന്റെ തിരിച്ചുവരവിൽ വ്യക്തിമുദ്ര പതിപ്പിച്ച എഴുത്തുകാരാണ്. അപസർപ്പകസാഹിത്യത്തിന്റെ പരിണാമചരിത്രത്തിൽ പരിചരിക്കപ്പെട്ട താല്പര്യങ്ങളെ കണ്ടെടുത്തുകൊണ്ട് പുതുകാലനോവൽ എന്നനിലയിലും സ്ത്രീകർതൃത്വത്തിന്റെ സാധ്യതയിലും ജിസ ജോസ് രചിച്ച ഡാർക്ക് ഫാന്റസി എന്ന കൃതി കൈക്കൊള്ളുന്ന പ്രതിരോധമാർഗങ്ങളെ വിലയിരുത്താൻ പഠനം ശ്രദ്ധിക്കുന്നു.

ആൺകാമനയും അപസർപ്പണവും

മലയാളത്തിലെ അപസർപ്പകസാഹിത്യം ആൺനോട്ട (Male Gaze)

ങ്ങളുടെയും കാമനയുടെയും വ്യവഹാരമണ്ഡലമായാണ് വർത്തിച്ചുകാണുന്നത്. "പാശ്ചാത്യസാഹിത്യപാരമ്പര്യത്തിൽ ശക്തമായ ആൺചങ്ങാത്തത്തിന്റെ മാതൃകയാണ് ഹോംസ്-വാട്സൺ ദ്വയം" എന്ന് പി. കെ. രാജശേഖരൻ നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട് (രാജശേഖരൻ, പി.കെ. 2020: 20). അൻവർ അബ്ദുള്ള യുടെ പോസ്റ്റ് മോഡേൺ ത്രില്ലറായ ഡ്രാക്കുളയുടെ അവതാരികയിൽ ഡോ. വി.സി. ഹാരിസും ആവർത്തിക്കുന്ന ഈ ആൺചങ്ങാത്തത്തെക്കുറിച്ച് (male bonding) ഉത്ക്കണ്ഠപ്പെടുന്നതുകാണാം (അൻവർ അബ്ദുള്ള, 2016: 11). മലയാളത്തിലെ അപസർപ്പകനോവലുകളിലും ആൺചങ്ങാത്തത്തിന്റെ മാതൃകകൾ കണ്ടെടുക്കാൻ കഴിയും. ആദ്യമേ സുഹൃത്തുക്കളായവരോ അന്വേഷണവേളയിൽ സുഹൃത്തായി മാറിയതോ ആയ പുരുഷന്മാർ മലയാളത്തിലെ കുറ്റാന്വേഷണനോവലുകളിൽ മിക്കപ്പോഴും കടന്നുവന്നു. ഈ ജനുസ്സിൽ വന്ന പ്രഥമാഖ്യാനങ്ങളുടെ (Premiere Narrative) നയങ്ങളെ സ്വാംശീകരിക്കാനുള്ള സ്വാഭാവികശ്രമത്തിന്റെ ഭാഗമായാണ് ഇന്നും അപസർപ്പകനോവലുകൾ അതിന്റെ ഈ ആൺകാമനയെ നിലനിർത്തുന്നത്. കോനൻ ഡോയൽ സൃഷ്ടിച്ച ഷെർലോക് ഹോംസിന്റെ മലയാള അപരനെന്ന നിലയിൽ, കോട്ടയം പുഷ്പനാഥിന്റെ ഡിറ്റക്റ്റീവ് പുഷ്പരാജിനെ ജനങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്തു. അന്വേഷണോദ്യോഗസ്ഥന്റെ ഉത്തമമാതൃകയായി പുഷ്പരാജ് ജനങ്ങളുടെ ആസ്വാദനാഭിരുചിയെ നിർണയിച്ചു. നായകനായ കുറ്റാന്വേഷകൻ, വില്ലനായ കുറ്റവാളി, കഥാഗതിക്ക് ആവശ്യമോ അനാവശ്യമോ ആയി കടന്നുവരുന്ന സ്ത്രീകഥാപാത്രങ്ങൾ എന്നിവ ആദ്യകാല അപസർപ്പകസാഹിത്യത്തിലെ സ്ഥിരം ചേരുവകളായിരുന്നു. കുറ്റം എന്തുതന്നെയായാലും സ്ത്രീശരീരമോ ലൈംഗികതയോ ആനുഷംഗികപരാമർശമായെങ്കിലും ഇവയിൽ കടന്നുവന്നു. നോവലിന്റെ വിപണിയെ നിർണയിച്ച ജനപ്രിയ ചേരുവകൂടി ആയിരുന്നു, അവ. പരിണാമവഴിയിൽ സ്ത്രീപ്രാതിനിധ്യം കേവലം ജനപ്രിയചേരുവ എന്ന തിൽനിന്ന് കഥയെ നിർണയിക്കത്തക്കവിധത്തിലേക്കുയർന്നു.

കർതൃത്വപരമായി വിലയിരുത്തുമ്പോൾ, അപസർപ്പകനോവലുകളിൽ സ്ത്രീപ്രാതിനിധ്യം മറ്റെല്ലാ മേഖലകളിലെയുംപോലെ വളരെ കുറവാണെന്ന് കാണാം. തരവത്ത് അമ്മാളുഅമ്മ 1914-ൽ രചിച്ച 'കമലാഭായി അഥവാ ലക്ഷ്മീവിലാസത്തിലെ കൊലപാതകം' എന്ന കൃതിയാണ്, സ്ത്രീ എഴുതിയ ആദ്യ മലയാള അപസർപ്പകനോവലായി ചരിത്രപദവി നേടുന്നത്. പിന്നീട് 2004-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഭദ്ര എൻ. മേനോന്റെ 'സിൽവർ ജെയിംസ്' എന്ന നോവലാണ് ഈ വിഭാഗത്തിൽ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടത്. ഇവക്കിടയിൽ

കാലഘട്ടത്തിന്റെ വലിയൊരു വിടവ് കാണാം. ഇക്കാലയളവിൽ ശ്രദ്ധേയമായ രചനകളുടെ അഭാവമോ ഉണ്ടായവ രേഖപ്പെടുത്താതിരിക്കുകയോ ചെയ്തതിന്റെ ഭാഗമായി ആവണം ഇത്തരമൊരു വിടവ് രൂപപ്പെട്ടതെന്ന് അനുമാനിക്കാം. ക്രമേണ സ്ത്രീകൾ ഈ രംഗത്ത് സജീവമായിത്തുടങ്ങി. എഴുത്തിലും കൃതികളുടെ ഇതിവൃത്തത്തിലും കഥാപാത്ര ചിത്രീകരണത്തിലുമെല്ലാം സ്ത്രീപ്രാതിനിധ്യം വർധിച്ചു. എങ്കിലും ഇതിവൃത്തത്തിലും കഥാപാത്ര ചിത്രീകരണത്തിലും ഇതുവരെ തുടർന്നുപോന്ന പുരുഷയുക്തിയോട് സമരസപ്പെടാനുള്ള ശ്രമം അവയിലും കടന്നുവന്നു. ഒരുപരിധിവരെ അത്തരം പതിവുകൾക്ക് വഴിപ്പെടാതെയാണ് ജിസ ജോസ് തന്റെ 'ഡാർക്ക് ഫാന്റസി' എന്ന നോവലിനെ രൂപപ്പെടുത്തിയത്. അവരുടെ ആദ്യ കുറ്റാന്വേഷണനോവൽ കൂടിയാണ് ഡാർക്ക് ഫാന്റസി.

ഡാർക്ക് ഫാന്റസി—സമാന ചരിത്രങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള വിച്ഛേദം

കുടുംബസ്വത്തായി ലഭിച്ച പൂഞ്ചോലക്കൽ വീട്ടിൽനിന്ന് റൂബിക്ക് പൂർത്തിയാക്കാത്ത ഒരപസർപ്പകനോവൽ ലഭിക്കുന്നു. അൻപതുവർഷംമുൻപ് അവിടെനടന്ന കൂട്ടക്കൊലപാതകത്തിന്റെ അന്വേഷണമാണതിൽ. കിട്ടിയ പുസ്തകം വായിക്കാൻ ധൈര്യമില്ലാതെ റൂബി തന്റെ സുഹൃത്ത് ഐന്ദ്രിലക്ക് അതു കൈമാറുന്നു. പിന്നീട് അവരുടെ ജീവിതത്തിൽ നടക്കുന്ന സംഭവവികാസങ്ങളും അവയുടെ ഭാഗമായി ആ നോവൽ പൂർത്തീകരിക്കപ്പെടുന്നതുമാണ് നോവലിന്റെ പ്രമേയം. നോവലിനുള്ളിൽ അപൂർണമായതെങ്കിലും മറ്റൊരു നോവലിനെ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ആഖ്യാനരീതിയാണ് ഇതിൽ കാണാൻ സാധിക്കുക. ആന്തരികാഖ്യാനം (Internal Narration) ഒരു ആഖ്യാനസവിശേഷതയെന്നതിലുപരിയായി നോവലിന്റെ ഇതിവൃത്തത്തെ നിർണയിക്കുന്നുണ്ടുതാനും.

1970-കളിലാണ് പൂഞ്ചോലക്കൽ കൂട്ടക്കൊലപാതകം നടന്നത്. അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അന്വേഷണത്തിന്റെ ദൃക്സാക്ഷിവിവരണമെന്ന നിലയിലാണ് നോവലിനുള്ളിലെ നോവൽ നിലനിൽക്കുന്നത്. പ്രസ്തുതകാലത്തെ അടയാളപ്പെടുത്താൻ പഴയകാല കഥാസാഹിത്യത്തിലുപയോഗിച്ചിരുന്ന സാഹിത്യഭാഷ, നിത്യോപയോഗവസ്തുക്കളുടെ പരാമർശങ്ങൾ, കഥാപാത്രങ്ങളുടെ ജീവിതരീതി തുടങ്ങിയവ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. പഴയകാലസാഹിത്യഭാഷയ്ക്ക് ഉദാഹരണമാണ്, ഈറൻ പടർന്നു, തദവസരത്തിൽ, ആർത്തനാദത്തോടെ, ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢരായി തുടങ്ങിയ ഭാഷാപ്രയോഗങ്ങൾ. 1970 കാലത്തെ സാഹിത്യഭാവുകത്വത്തെ അടയാളപ്പെടുത്താൻ ഈ

ഭാഷ സഹായിച്ചുവെന്ന് പറയാം. വമ്പൻ ചെമ്പുകൾ, പത്തായം, കവടിപ്പിഞ്ഞാണങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ പഴയകാലത്തെ നിത്യോപയോഗവസ്തുക്കളെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. മഴയത്തു ചേമ്പില ഉപയോഗിക്കുന്നത്, പാചകരീതികൾ, സൂത്രമച്ച് പോലുള്ളവയും, ആദ്യകാലവീടുകളുടെ വാസ്തുവിദ്യ തുടങ്ങിയവയും പരാമർശിക്കുന്നതിലൂടെ എഴുത്താൾക്ക് നോവലിലെ ആന്തരികാഖ്യാനത്തിൽ വളരെ സ്വാഭാവികമായി പഴയകാലത്തെ അടയാളപ്പെടുത്താൻ കഴിയുന്നു.

ഡാർക്ക് ഫാന്റസിയിലെ കഥാപാത്രങ്ങൾ ഭൂരിഭാഗവും സ്ത്രീകളാണ്. അപസർപ്പകനോവലുകളിൽ കണ്ടുവരുന്ന ആൺചങ്ങാത്തങ്ങളിൽ (ഹോംസ് -വാട്സൺ ദ്വയവും അതിന്റെ മാതൃകകളും) നിന്നുള്ള മാറ്റം ഇവിടെകാണാം. ആൺസഖ്യങ്ങളുടെ ഇടങ്ങളും ഇടപെടലുകളും മാത്രം കണ്ടുപരിചയിച്ച വായനക്കാർക്ക്, കുടുംബത്തിന്റേയോ സദാചാര-സാമൂഹികനിയമങ്ങളുടെയോ ബാധ്യതകളില്ലാതെ, സാമ്പത്തികസ്വാതന്ത്ര്യമുള്ള രണ്ടുസ്ത്രീകളും അവരുടെ സൗഹൃദവും പുലർന്നുപോരുന്ന കാഴ്ചയാണ് ഇതിൽ കാണാൻ കഴിയുക.

റൂബി, ഐന്ദ്രില എന്നീ സുഹൃത്തുക്കളുടെ ജീവിതഗതിയിലൂടെയാണ് നോവൽ പുരോഗമിക്കുന്നത്. അവിവാഹിതരും സാമ്പത്തികസ്വാതന്ത്ര്യം കൈവന്നവരുമായ സ്ത്രീകളാണ് രണ്ടുപേരും. എഞ്ചിനീയർ ആയ റൂബി വൈകാരികാസ്ഥിരതകൾ ഉള്ള വ്യക്തിയാണ്. കുടുംബസാഹചര്യങ്ങളാണ് ഇതിനു കാരണം. ആത്മഹത്യചെയ്ത അച്ഛൻ, മറ്റൊരാളുടെ കൂടെപ്പോയ അമ്മ, മൂന്നുവർഷത്തെ പ്രണയത്തിനുശേഷം പിരിഞ്ഞുപോയ കാമുകൻ എന്നിവയെല്ലാം റൂബിയുടെ ജീവിതത്തിലെ പ്രധാനസംഭവങ്ങളായിരുന്നു. ഇങ്ങനെയാണെങ്കിലും ബന്ധങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളാനും മനസ്സിലാക്കാനും റൂബി ശ്രമിക്കുന്നുണ്ട്. ''മമ്മിയുടെ ആ കാമുകനിൽനിന്ന് അവർക്കാവശ്യമുള്ള പരിഗണനയും സ്നേഹവും കിട്ടിക്കാണില്ല എന്നു റൂബി ചിലപ്പോഴൊക്കെ വിഷാദവതിയാവും" (ജിസ ജോസ്, 2020:81) എന്നു സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് മനുഷ്യരെയും ബന്ധങ്ങളെയും സംബന്ധിച്ച റൂബിയുടെ വിശാലമായ കാഴ്ചപ്പാടിനെ എഴുത്താൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു.

ഐന്ദ്രില എന്ന കഥാപാത്രമാണ് നോവലിനെ ഏറ്റവും ചലനാത്മകമാക്കുന്നത്. റൂബിയോട് സൗഹൃദമോ അതിൽ കവിഞ്ഞ ബന്ധമോ അവൾ സൂക്ഷിക്കുന്നു. ഭക്ഷണപ്രിയയായ, തടിച്ച, മുടി മുറിച്ച, ബ്യൂട്ടിക്ലിനിക്കിൽ ജോലിചെയ്യുന്ന പെൺകുട്ടിയാണ് ഐന്ദ്രില. ജീവിതത്തെ സംബന്ധിച്ച സ്വന്തമായ തീരുമാനങ്ങളും കാഴ്ചപ്പാടുകളും ഐന്ദ്രിലയ്ക്കുണ്ട്. ഐന്ദ്രിലയാണ് ഇവിടെ കുറ്റാന്വേഷണദൗത്യം ഏറ്റെടുക്കുന്നത്. അപസർപ്പകനോവലുകൾ

അന്വേഷകന് നൽകിപ്പോന്ന രൂപപരവും ഭാവപരവുമായ മാനദണ്ഡങ്ങളെ പുനർനിർവചിക്കുന്നുണ്ട്, ഈ പാത്രനിർമിതിയിലൂടെ, ഡാർക്ക് ഫാന്റസി. അപസർപ്പകന്റെ വാർപ്പുമാതൃകയിൽ നിന്നുള്ള വിച്ഛേദങ്ങൾക്ക് പുതിയ കാലത്തുവന്ന മികച്ച ഉദാഹരണമാണ് ഐന്ദ്രില.

കുറ്റവാളിയായി നോവലിൽ അവതീർണ്ണയാകുന്നത് റോസി എന്ന കഥാപാത്രമാണ്. കൂട്ടക്കൊലചെയ്യപ്പെട്ടവരിൽ ഒരാളാണ താനും എന്ന് ആളുകളെ തെറ്റിദ്ധരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടാണ് റോസി കൊലനടത്തുന്നത്. അതിന്, വീട്ടുജോലിക്കാരിയെ ബലിയാടാക്കുകയും ചെയ്യു. രസതന്ത്രത്തോടുള്ള അഭിനിവേശവും അതിലുള്ള പരിജ്ഞാനവുമാണ് കൊലയുടെ ഹേതുവും മാർഗവുമായി വിവരിക്കുന്നതെന്ന് ഉപരിപ്ലവമായി പറയാം. വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ശോഭിച്ചിരുന്ന യുവതിയെ കുടുംബം എന്ന സ്ഥാപനം അടിമയാക്കുന്ന സാമൂഹികസാഹചര്യമാണ് ഇവിടത്തെ യഥാർത്ഥ കുറ്റവാളി എന്ന് ഇരവാദ മനഃശാസ്ത്രവുമായി (Victimology) ബന്ധപ്പെടുത്തിപ്പറയാം. കുറ്റവാളി കുറ്റം ചെയ്യാനുണ്ടായ സാഹചര്യത്തെ പഠിച്ചുകൊണ്ട്, കുറ്റത്തെ നീതീമത്കരിക്കുന്ന രീതിയാണ് ഇരവാദം മുന്നോട്ടുവെക്കുന്നത്. ഇവിടെ റോസിയെ ഒരുപരിധിവരെ ഇരവാദത്തിന്റെ പരിഗണനയ്ക്ക് വിധേയമാക്കുവാൻ നോവലിലെ ആന്തരികാഖ്യാനത്തിനു സാധിക്കുന്നു. എന്നാൽ സമകാലികസന്ദർഭം, അഥവാ, ആഖ്യാനത്തിലെ വർത്താമാനകാലം റോസിയിലെ കുറ്റവാളിയെ കാണിച്ചുതരുന്നു. നീതിമത്കരണയോഗ്യമല്ലാത്ത തെറ്റുകൾ അവർ ആവർത്തിച്ചതിനാലാണിത്. ഭർത്താവ് നോയൽ, മകൾ റെബേക്ക, പൂഞ്ചോലയ്ക്കലെ അവസാനതലമുറയിലെ അംഗങ്ങളായ റീനി, റൂബി എന്നിവരെ കൊല്ലുകയോ കൊല്ലാൻ ശ്രമിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന റോസി, ക്രൂരയായ കുറ്റവാളിയായി പരിവർത്തിതയായി. ഇവിടെ, നോവലിന്റെ ഇതിവൃത്തത്തെ ആഖ്യാനസവിശേഷത അരക്കിട്ടുറപ്പിക്കുന്നു.

സ്ത്രീ, തൊഴിൽ സമൂഹം

റീനി, ചിന്നക്കുട്ടി (ആന്തരികാഖ്യാനം), റബേക്ക റോസ്, ചൈത്ര, തുടങ്ങിയവരാണ് മറ്റു സ്ത്രീകഥാപാത്രങ്ങൾ. ഈ സ്ത്രീകളോടൊപ്പം ഇവരുടെ തൊഴിലിടങ്ങളും നോവലിൽ സ്ഥാനമുറപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. എഞ്ചിനീയറിംഗ് ജോലിയുടെ തിരക്കുകൾ, ബ്യൂട്ടി ക്ലിനിക്കിലെ ജോലിയുടെ വിശദശാംശങ്ങൾ, രസതന്ത്രത്തിലെ പരാമർശങ്ങൾ, പാചകമുൾപ്പെടെയുള്ള വീട്ടുജോലികളുടെ വിവരണങ്ങൾ തുടങ്ങി, ഈ കഥാപാത്രങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനമേഖലകളെ അടയാളപ്പെടുത്താൻ എഴുത്താൾ ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. പെണ്ണും തൊഴിലിടവും എന്ന

രണ്ടുഘടകങ്ങളെ സശ്രദ്ധം സംയോജിപ്പിക്കുക വഴി ജിസ ജോസ് പറഞ്ഞു വെക്കുന്ന സ്ത്രീപക്ഷരാഷ്ട്രീയം സൂക്ഷ്മവും പ്രസക്തവുമാവുന്നു.

സ്ത്രീയോട് സമൂഹം സ്വീകരിക്കുന്ന നിലപാടുകളെ വിമർശനാത്മകമായി സമീപിച്ചുകൊണ്ടാണ് എഴുത്താൾ ഡാർക്ക് ഫാന്റസിയെ രൂപപ്പെടുത്തിയത്. റൂബിയും റോസിയും റബേക്കയും എല്ലാം അത്തരം നിലപാടുകളുടെ ഇരകൾ കൂടിയാണ്. പൂർവകാമുകനായ മനോജുമായി ഇപ്പോഴും സൗഹൃദം തുടരുന്ന റൂബിക്ക് താനയാൾക്കു വേണ്ടപ്പെട്ട ആളല്ല എന്ന കാര്യം നന്നായറിയാം. എന്നിട്ടും, ജീവിതത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ടകാര്യങ്ങളിൽ അയാൾക്കവൾ മുൻഗണനനൽകുന്നു. സ്ത്രീകൾ 'പെട്ടുപോകുന്ന' ടോക്സിക് ബന്ധങ്ങളുടെ ഒരു മാതൃകയാണ് റൂബിയും മനോജും. ബന്ധങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾ നേരിടുന്ന വൈകാരികാസ്ഥിരതകളെ റൂബിയിലൂടെ ചിത്രീകരിക്കാൻ ജിസ ജോസിന് സാധിച്ചു. സ്ത്രീകളോട് സമൂഹം ചരിത്രപരമായി ചെയ്യുന്ന നീതികേടിന്റെ ഫലമാണ് റോസി എന്ന കഥാപാത്രത്തിന്റെ ചെയ്തികളും മനോവ്യാപാരങ്ങളും. വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തെ അടിച്ചമർത്തി കുടുംബം എന്ന സ്ഥാപനത്തിനുള്ളിൽ സ്ത്രീകളുടെ താല്പര്യങ്ങളെ കുരുക്കിയിടുന്ന പാരമ്പര്യത്തെ നോവൽ അനാവരണം ചെയ്യുന്നു. റോസി നേരിടുന്ന ഗാർഹികപീഡനങ്ങളും ശാരീരികമായ കടന്നുകയറ്റങ്ങളും മാത്രമല്ല, അവളുടെ ബൗദ്ധികജീവിതത്തിനേറ്റ തിരിച്ചടിയും ലിംഗപദവീപരമായ അസമത്വത്തിന്റെ ഉദാഹരണമാണെന്ന് നോവൽ അടിവരയിടുന്നു.

ലിംഗപദവീപരമായ അടിച്ചമർത്തലുകളുടെ ചരിത്രം പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, മർദ്ദനോപകരണങ്ങൾ മാറി എന്നതൊഴിച്ചാൽ, അൻപതുവർഷത്തിനിപ്പുറവും ഈ അസമത്വം വ്യത്യാസമില്ലാതെ തുടരുന്നുണ്ടെന്ന് ഡാർക്ക് ഫാന്റസി വ്യക്തമാക്കുന്നു. സ്വന്തം ശരീരത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശം സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടാത്ത സ്ത്രീകളുടെ പ്രതിനിധികളാണ് റോസിയും റെബേക്കയും. നീളൻമുടി അവരുടെ പ്രത്യേകതയാണ്. മുടി അഴിച്ചിടാൻ താല്പര്യമുള്ള റോസിയെ അതു കെട്ടിവെക്കാനും, മുടി വെട്ടിക്കളയാനിഷ്ടമുള്ള റെബേക്കയെ അതു വളർത്താനും നിർബന്ധിക്കുന്ന കുടുംബം, സ്ത്രീശരീരത്തെ അടിമവസ്തുവാക്കുന്ന സാമൂഹികഘടനയുടെ പ്രയോഗമേഖലയായി വർത്തിക്കുന്നു.

ഡാർക്ക് ഫാന്റസിയിലെ കഥാപാത്രങ്ങളിൽ മുക്കാൽപങ്കും സ്ത്രീകളാണെന്ന് മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചു. അവർ വ്യത്യസ്ത തൊഴിൽമേഖലകളിൽ നിന്നുള്ളവരാണുതാനും. കഥാഗതിയെ നേരിട്ടു സ്വാധീനിക്കാത്ത സ്ത്രീകളും അടയാളപ്പെടുന്നത് അവരുടെ തൊഴിൽമേഖലയുടെ പരാമർശത്താലാണ്.

ആരോഗ്യരംഗം (റബേക്ക, റീനി), അധ്യാപനം (റോസി), നിയമനിർവഹണം (ജയശീല, ചൈത്ര), എൻജിനീയറിങ് (റൂബി), സൗന്ദര്യപരിപാലനം (ഐന്ദ്രില), ബിസിനസ്, സിനിമാമേഖല, വീട്ടുപണി (അന്നക്കുട്ടി) തുടങ്ങി കഥാപാത്രങ്ങളുടെ വ്യക്തിത്വത്തെ അവരുടെ തൊഴിൽമേഖലയോടും ഔദ്യോഗികജീവിതത്തോടും കണ്ണിചേർത്തുകൊണ്ട് വിവരിക്കുന്നതിലൂടെ, സമൂഹം പരിചരിച്ചുപോരുന്ന ആണധികാരനയങ്ങളെ, വിമർശദൃഷ്ട്യാ, സമീപിക്കാൻ എഴുത്താൾക്ക് സാധിക്കുന്നു.

സാഹിത്യജനുസ്സുകളിൽ ആൺനോട്ടങ്ങൾ വലിയതോതിൽ പ്രകടമായത് അപസർപ്പകനോവലുകളിലാണ്. സ്ത്രീശരീരം അവയിലെ സ്ഥിരംചേരുവയായി. അതോടൊപ്പം പൗരുഷത്തെ നിർവചിക്കാനും ഉത്തമമാതൃക സൃഷ്ടിക്കാനുമുള്ള ശ്രമങ്ങളും അവയിൽ നടന്നു. അത്തരം പാരമ്പര്യങ്ങളെ മറികടന്നുകൊണ്ട്, ആകാംക്ഷയും ഭയവും വായനാക്ഷമതയും അവകാശപ്പെടാൻ ഡാർക്ക് ഫാന്റസിക്ക് സാധിക്കുന്നു. നോവലിൽ, പെണ്ണുങ്ങളെഴുതുന്ന കുറ്റാന്വേഷണനോവലുകൾ അപൂർവമാണെന്ന് ഐന്ദ്രില ആത്മഗതം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. അവയുടെ സ്വഭാവത്തെ സംബന്ധിച്ച ആകാംക്ഷയും ഐന്ദ്രിലയ്ക്കുണ്ട്. ഒന്നാലോചിച്ചാൽ ഐന്ദ്രിലയ്ക്കുമാത്രമല്ല, വായനക്കാർക്കും ഇത്തരം സന്ദേഹങ്ങൾ ഉണ്ട്. ആദ്യകാലമാതൃകകൾ പുലർത്തിയ സ്ത്രീവിരുദ്ധത ഇത്തരം സന്ദേഹങ്ങൾക്ക് ആക്കംകൂട്ടിയെന്നും പറയാം. സർഗാത്മകരചന (വിശേഷിച്ച് അപസർപ്പകനോവൽ പോലെയുള്ള യുക്തിഭദ്രവും ചലനാത്മകവുമായ ആവിഷ്കാരങ്ങൾ) പുരുഷന്റെ വിശേഷാധികാരപരിധിക്ക് കീഴിലാണെന്ന മുൻധാരണയും അപസർപ്പകസാഹിത്യത്തിലെ പെൺകർതൃത്വത്തെ സവിശേഷമായി നോക്കിക്കാണാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. നോവൽ സ്വയവും ആന്തരികാഖ്യാനത്തിലൂടെയും ഈ കാഴ്ചപ്പാടിനെ പുതുക്കിപ്പണിയുന്നു. ആന്തരികാഖ്യാനത്തിൽ 'ഗ്രന്ഥകർത്രി' എന്ന് ആവർത്തിച്ചുരേഖപ്പെടുത്തിയതും രാഷ്ട്രീയമായ പുതുക്കലിന്റെ ഭാഗമാണെന്നു പറയാം. അധ്യായങ്ങൾക്ക് സ്ത്രീകഥാപാത്രങ്ങളുടെ പേരുകളാണ് നൽകിയിരിക്കുന്നത്. പെൺനോട്ടപ്പാടിനുള്ളിൽനിന്നുകൊണ്ട് ആഖ്യാനത്തെ വികസിപ്പിക്കാനുള്ള ശ്രമമായി ഇതിനെ മനസ്സിലാക്കാം. കുടുംബവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടല്ലാതെ, സമൂഹം നോക്കിക്കാണുന്ന ഒരു പ്രശ്നത്തിൽ സ്ത്രീകളുടെ നിലപാട് വ്യക്തമാക്കുക എന്ന ഉദ്ദേശ്യം ഇതിനുപിന്നിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഓരോ അധ്യായവും ഓരോ സ്ത്രീകളെ ആഖ്യാത്രിയാക്കുന്നു. ഇതിവൃത്തത്തിനു പുറത്തേക്കുവികസിക്കുന്ന അവരുടെ ചിന്തകൾ സാമൂഹികനിയമങ്ങളെ പ്രശ്നവത്കരിക്കുന്നു. കഥാഗതിക്ക് സമാന്തരമായി

പുരോഗമിക്കുന്ന ഇത്തരം ആലോചനകൾ രാഷ്ട്രീയവും സാംസ്കാരികവുമായി കാതലുള്ളവയാണെന്നും മനസ്സിലാക്കാം.

പുരുഷനും കുടുംബവും

കേന്ദ്രസ്ഥാനത്ത് സ്ത്രീകളെ ചിത്രീകരിച്ചുവെങ്കിലും, റൂബിയുടെ അച്ഛൻ, മനോജ്, വീരരവിവർമ്മ, പാപ്പി, റെബേക്കയുടെ ഭർത്താവ്, മാധ്യമപ്രവർത്തകനായ വർഗീസ് തുടങ്ങിയ പുരുഷ കഥാപാത്രങ്ങളും നോവലിലുണ്ട്. സമൂഹം ആണത്തത്തെക്കുറിച്ച് നിർമിച്ചുവെച്ച ചില സങ്കല്പങ്ങളെ റദ്ദുചെയ്തുകൊണ്ടാണ് ഡാർക്ക് ഫാന്റസി അതിലെ പുരുഷകഥാപാത്രങ്ങളെ സ്ഥാനപ്പെടുത്തുന്നത്. ബാല്യകാലത്തനുഭവിച്ച അനാഥത്വം ആജീവനാന്തം അസ്ഥിരപ്പെടുത്തിയ മാനസികാവസ്ഥയായിരുന്നു റൂബിയുടെ അച്ഛന്. ഭാര്യയും മക്കളും നൽകുന്ന മാനസികവും വൈകാരികവുമായ പിന്തുണയിൽ മാത്രമാണ് അയാളുടെ ജീവിതം മുന്നോട്ടുപോയത്. ഭാര്യ പിരിഞ്ഞുപോയതും മകൾ വിവാഹിതയാവുന്നുവെന്നതും അയാളിലെ അനാഥത്വത്തെ ബലപ്പെടുത്തി. ഒടുവിലയാൾ ആത്മഹത്യ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. കുടുംബനാഥൻ എന്ന വിശേഷാധികാരം പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്തുവാൻ കഴിയാതെ സ്ത്രീകളാൽ സമാശ്വസിപ്പിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ട് ജീവിച്ചുപോന്ന പുരുഷൻ എന്ന നിലയ്ക്കാണ് അയാളെ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്.

നായകപരിവേഷമുള്ള കുറ്റാന്വേഷകനിൽ ധൈര്യം, സംയമനം തുടങ്ങിയ സ്വഭാവസവിശേഷതകൾ ബുദ്ധി-ശക്തികൾക്കപ്പുറം വിലയിപ്പിക്കുന്നത് മലയാളത്തിലെ കുറ്റാന്വേഷണനോവലുകളുടെ പതിവാണ്. ഇവിടെ ആ പതിവും ലംഘിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ആന്തരികാഖ്യാനത്തിൽ വരുന്ന വീരരവിവർമ എന്ന അന്വേഷണോദ്യോഗസ്ഥനും അനുയായികളും ഭയവും ആസക്തികളുമുള്ള സാധാരണക്കാർ തന്നെയാണ്. ഭയന്നുവിറയ്ക്കുന്ന പോലീസുകാരും, ഇഷ്ടഭക്ഷണം ആസ്വദിച്ചുകഴിക്കുന്ന വീരരവിവർമ്മയും അതിനുദാഹരണങ്ങളാണ്. അപസർപ്പകനോവലുകളുടെ പുരുഷസ്വഭാവത്തെ പലതലത്തിൽനിന്നുകൊണ്ട് അപനിർമിക്കാൻ ജിസ ജോസ് ശ്രദ്ധിക്കുന്നുണ്ട്. ഉപരിഘടനയിൽ കുറ്റം അന്വേഷിക്കുന്നത് ഐന്ദ്രിലയാണ്. പലതരം ആസക്തികളും താല്പര്യങ്ങളും ഉള്ള സാധാരണക്കാരിയായ പെൺകുട്ടിയെ അന്വേഷണത്തിനു നിയോഗിക്കുന്നതിലൂടെ അപസർപ്പകന്റെ അമാനുഷികതയെ എഴുത്താൾ പുനരാലോചനയ്ക്കുവെക്കുന്നു. ഭാര്യയിൽ തന്റെ താല്പര്യങ്ങൾ അടിച്ചേൽപ്പിക്കുന്ന, എന്നാൽ അവരുടെ മരണത്തിൽ തകർന്നിരിക്കുന്ന റബേക്കയുടെ ഭർത്താവും മുഖക്കുരുവിനുള്ള പരിഹാരമന്വേഷിക്കുന്ന

കൗമാരക്കാരനുമുൾപ്പെടെ കണ്ടുപരിചയിക്കാത്തതും, സാഹിത്യം ഇതുവരെ കാണിക്കാത്തതുമായ ആൺസ്വഭാവങ്ങളെ കണ്ണിചേർക്കാൻ ജിസ ജോസ് ശ്രദ്ധിക്കുന്നു.

തകിടംമറിയുന്ന സാമൂഹികാച്ചടക്കത്തെ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിലെത്തിക്കുക എന്ന കർത്തവ്യമാണ് ഓരോ കുറ്റാന്വേഷകനും നിറവേറ്റുന്നത്. അതിനയാൾ സ്വീകരിക്കുന്ന മാർഗത്തെ ഏറ്റവും ആകാംക്ഷാഭരിതമായി ആവിഷ്കരിക്കാനാണ് അപസർപ്പകനോവൽ ശ്രമിക്കുന്നത്. ആണധികാരത്തിന്റെ ബൗദ്ധികവും മൂർത്തവുമായ പ്രത്യക്ഷീകരണങ്ങളെ സശ്രദ്ധം പരിചരിച്ചുകൊണ്ട് പുരുഷകാമനയെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുകയെന്ന ധർമമാണ് ഇവിടെ സാക്ഷാത്കൃതമായത്. മലയാളത്തിലെ അപസർപ്പകനോവലിന്റെ ചരിത്രം മറ്റൊന്നായിരുന്നില്ലാതാനും. കാലാന്തരത്തിൽവന്ന മാറ്റങ്ങളിലും ഏറിയും കുറഞ്ഞും പുരുഷതാല്പര്യങ്ങളുടെ സ്വാധീനം കണ്ടെടുക്കപ്പെടുന്ന സാഹചര്യത്തിലാണ് ജിസ ജോസിന്റെ ഡാർക്ക് ഫാന്റസി അതിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമാവുന്നത്. പ്രമേയത്തിലും ആഖ്യാനത്തിലും സ്ത്രീപക്ഷരാഷ്ട്രീയത്തെ ഉപകരണമാക്കിക്കൊണ്ട്, സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ പിന്തുടരുന്ന സ്ത്രീവിരുദ്ധതയെ വെളിച്ചത്തുനിർത്താൻ ഡാർക്ക് ഫാന്റസിക്ക് സാധിക്കുന്നു. സാമൂഹികാസമത്വങ്ങളിന്മേലുള്ള സ്വത്വപരമായ തിരിച്ചറിവും, അതിന്റെ ഭാഗമായി സ്ത്രീകളിൽ രൂപപ്പെടുന്ന പ്രതിഷേധവും പ്രതികാരവും ആണ് ഡാർക്ക് ഫാന്റസി എന്ന നോവലിനെ അപസർപ്പകാഖ്യാനങ്ങളുടെ പുത്തൻ ശൈലിയിൽനിന്നുള്ള ഭാവുകത്വവിച്ഛേദമെന്ന നിലയിൽ സ്ഥാനപ്പെടുത്താൻ സഹായിക്കുന്നത്.

നോവലിനുള്ളിലെ നോവൽ, അഥവാ, ആന്തരികാഖ്യാനം എന്ന ആഖ്യാനപരീക്ഷണവും, അത് സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ ഉപയോഗിച്ച ഭാഷയുടെ സാധ്യതകളും കൈകാര്യംചെയ്ത വിഷയവും എന്തുകൊണ്ടും പുതുമ നിലനിർത്തുന്നു. പുതിയകാലത്തിരുന്നുകൊണ്ട് പഴയ ശൈലിയെ ആവിഷ്കരിക്കുക എന്ന ശ്രമത്തോടൊപ്പം, പഴയശൈലിയിലൂടെ വായനക്കാരെ ആകാംക്ഷാഭരിതരാക്കുക എന്ന, അപസർപ്പകാഖ്യാനങ്ങളുടെ പ്രാഥമികധർമവും ഭംഗിയായിതിൽ കൈകാര്യംചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഉപസംഹാരം

ആൺമേൽക്കോയ്മ നിലനിൽക്കുന്ന സമൂഹത്തിൽ, ഘടനയിലും പ്രമേയത്തിലും അത്തരം നയങ്ങൾ പിന്തുടർന്നുകൊണ്ടാണ് അപസർപ്പകനോവൽ എന്ന സാഹിത്യജനുസ്സ് അതിന്റെ ജനപ്രീതി നിലനിർത്തിപ്പോന്നത്. ഘടനയിലും

പ്രമേയത്തിലും നിലനില്ക്കുന്ന, ഈ മേൽക്കോയ്മയെ കണ്ടെടുക്കാനും അത് റദ്ദുചെയ്തുകൊണ്ട് ലിംഗപദവീപരമായ രാഷ്ട്രീയമുന്നേറ്റം നടത്താനുമുള്ള ശ്രമമാണ് ഡാർക്ക് ഫാന്റസിയുടെ കാതൽ. പരീക്ഷണോന്മുഖതയോടൊപ്പം സ്ത്രീപക്ഷത്തു നിലയുറപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ആഖ്യാനമാണ് ഇതിന്റെ പ്രധാനസവിശേഷത. ഓരോ അധ്യായത്തിലുമുള്ള പെൺഭാഷ്യങ്ങൾ സമന്വയിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ, ഘടനയിലും പ്രമേയത്തിലും ലിംഗപദവീപരമായ വിച്ഛേദം നോവൽ സാധ്യമാക്കുന്നുവെന്നുപറയാം.

ഗ്രന്ഥസൂചി

1. അൻവർ അബ്ദുള്ള, ഡ്രാക്കുള, മാതൃഭൂമി ബുക്ക്സ്, കോഴിക്കോട്, 2016.
2. ജിസ ജോസ്, ഡാർക്ക് ഫാന്റസി, ലോഗോസ് ബുക്സ്, പാലക്കാട്, 2020.
3. ജെയിംസ് വടക്കുംചേരി, ഡോ., കുറ്റകൃത്യശാസ്ത്രം ഒരു ആമുഖം, കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, തിരുവനന്തപുരം, 2019.
4. രാജശ്രീ, ആർ., അപസർപ്പകാഖ്യാനങ്ങൾ : ഭാവനയും രാഷ്ട്രീയവും, ലോഗോസ് ബുക്സ്, പാലക്കാട്, 2018.
5. റോബിൻ കെ. മാത്യു, ഡോ., മാടമ്പള്ളിയിലെ മനോരോഗികൾ, ഡി.സി. ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2019.

ആനുകാലികങ്ങൾ

41. അജു കെ. നാരായണൻ, ശ്രീകുമാർ പി.കെ., ഭീതിയുടെ അനുഭൂതികൾ, മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പ്, 2020 സെപ്റ്റംബർ, പുസ്തകം : 98, ലക്കം : 28.
42. രാജശേഖരൻ പി. കെ., ഷെർലോക് ഹോംസ് നിവർത്തിയ ചുരുളുകൾ, മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പ്, 2020 സെപ്റ്റംബർ, പുസ്തകം: 98, ലക്കം: 28.

dhyanavareekoroth@gmail.com